

Cu aproape zece ani în urmă, plimbându-mă prin Timișoara, am dat de o carte, care mi s-a părut interesantă, și care a putut să apară atunci deja și în România.

Max I. Dimont, Evreii, Dumnezeu și istoria, Ed. Hasefer București 1999,

La timpul său am parcurs în grabă textul cărții și am găsit că este foarte (poate prea) detaliată și citirea celor 445 pagini cere mult timp și atenție. Acum, când dispun de ceva mai mult timp liber, am început să citesc cu atenția cuvenită această lucrare pe care o consider interesantă și atractivă.

Cunoștințele noastre, la nivelul culturii generale ale intelectualității bănățene, sunt mult prea sumare față de volumul de informații prezentat de autor și pot recomanda cu căldură celor, interesați deopotrivă de istorie și de problema religiei, să o procure și să o răsfoiască.

Max Isaac Dimont (1912-1992) născut în Finlanda, emigrat în SUA prin 1928, a scris, în limba engleză, această carte în 1962 cu titlul: Jews, God and History. Presupun că

se poate procura prin anticariate, tradusă în diverse limbi și la un preț acceptabil. (Din fericire, cartea în engleză se poate cumpăra în librării sau comanda pe amazon. N.RED)

Am ales două pasaje, care cred că sunt semnificative și pot trezi interes pentru a cunoaște restul textului prezentat de către autor. Primul pasaj se referă la aspectele vieții sexuale ale evreilor în trecutul îndepărtat.

Citez:

„Poate că nu ar fi lipsit de interes să trecem pe scurt în revistă opiniile despre viața sexuală a evreilor cu o mie două sute de ani înainte de Hristos. Ideia puritană că relația sexuală este un păcat nu a prins niciodată rădăcini în iudaism. Dorința sexuală era considerată ca un lucru firesc. De asemenea, se considera că împlinirea ei trebuie să aibe loc în instituția căsătoriei. Prin urmare, erau încurajate căsătoriile timpurii. Conviețuirea dintre bărbat și femeie trebuia făcută cu bucurie, dar și de bună voie. Era o crimă ca unul dintre parteneri – femeia sau bărbatul – să refuze în mod intenționat relațiile sexuale, iar refuzul prelungit putea constitui motiv de divorț. Celibatul nu era privit cu ochi buni, și toți bărbații erau încurajați cu strășnicie să se căsătorească, în vreme ce femeilor li se dădea mai multă libertate de a rămâne necăsătorite, deși era de dorit ca și ele să se mărite cât mai de tinere.

Codul mozaic a prevăzut și faptul că vor avea loc abateri de la lege astfel că a avut grijă să asigure copiilor născuți în afara căsătoriei un statut foarte precis. Copiii care se nășteau din parteneri ce nu se puteau căsători legal (de exemplu, unul dintre parteneri era căsătorit sau cei doi părinți erau rude de sânge) erau considerați bastarzi. Toți ceilalți născuți în afara căsătoriei erau legitimi și nu puteau fi dezmoșteniți. Castitatea celor necăsătoriți era respectată de comunitatea întreagă, prostituția era privită ca o degradare, iar prostituția religioasă, atât de răspândită în perioada păgână, era tratată cu oroare. Relațiile homosexuale între bărbați reprezentau delict grave, în vreme ce relațiile dintre femei erau scandaloase, dar nu criminale.“

Mă abțin de a face comparația cu alte concepte privind sexualitatea, care și acum, după 3200 de ani, se confruntă cu această problemă și nu o acceptă în mod unanim, de a fi „un lucru firesc“.

Al doilea pasaj îmi aduce aminte de regretatul meu profesor Dutschak András, care ne atrăgea atenția asupra valorii culturii grecești și aprecierea sa privind pe cea romană: „A római csak kopirozott“, a fost verdictul, pe care l-a prezentat în repetate rânduri.

Citez:

„Relația unică ce exista între Grecia, ca națiune cucerită, și Roma, cuceritoarea,..... poate fi comparată cu legătura dintre o amantă și iubitul ei – amanta, Grecia, frumoasă, cultivată, trufașă; iubitul Roma, puternic, bogat, barbar. Romanii n-au reușit niciodată să scape de stigmatul inferiorității și resimțeau cu acuitate lipsa unei culturi și propria lor neputință de a produce una. În zadar au încercat să compenseze această lipsă printr-o și mai mare paradă de grandoare. Roma a rămas „negustorul devenit domn“, întotdeauna stânjenită în prezența aristocrației cultivate a Greciei învinse.

În ciuda succeselor pe câmpul de luptă, romanii au continuat să fie în totalitate dependenți de Grecia pentru ideile lor. Ei erau „oameni practici“, antiintelectuali. Orice ar fi produs Roma în domeniul artei, literaturii și științei, reprezenta doar o copie de mână a doua a originalului grecesc. Roma nu cunoștea decât forța ca metodă de contracarare a invaziei de idei noi. În momentul în care istoria a rupt de Grecia, Roma s-a prăbușit. Din clipa în care n-a mai avut Grecia alături pentru a-i hrăni artele și știința, Roma a căzut pradă, cultural și politic, invaziilor barbare.

Unii istorici au făcut o paralelă între relația Roma și Grecia, pe de o parte, și America și Europa Occidentală, pe de alta. Ei susțin că occidentalii, ca și grecii, sunt intelectualii, cei care dau tonul în literatură, inovatorii în artă și teoreticienii în știință. Americanii, spun ei, mai departe, sunt, precum romanii, antiintelectuali în gândire, discipoli în literatură, copiiști în artă și tehnicieni în știință. Edificiile intelectuale, artistice și științifice americane sunt suprastructuri rămânând tributare Europei, și deși cultura americană a deviat într-o oarecare măsură de la direcțiile trasate de cultura Europei de Vest, fundamental ea nu este decât o copie palidă a modelului european original. Dacă America va fi ruptă de Europa, concluzionează ei, zilele Statelor Unite vor fi măsurate, deoarece America, neavând nici un fundament intelectual care s-o susțină, va stagna din lipsă de idei, la fel cum s-a întâmplat cu Roma după ce a fost despărțită de Grecia“.

Dacă ținem cont de faptul că, aceste gânduri au fost scrise de un american, cu aproximativ 50 ani în urmă, când America a devenit deja o superputere mondială, nu ne putem permite să nu

le luăm în seamă, deși în acest răstimp și „supremația“ Europei a avut mult de suferit și prezintă incontestabile dificultăți în mai toate domeniile activității umane.

Am fost plăcut surprins, citind aceste rânduri, care, printre altele, confirmă și cuvintele dascălului meu, celui care nu numai că privea lucrurile cu competența unui om deosebit de cultivat, dar a fost în măsură să ne transmită, încă atunci, niște adevăruri care cu greu le puteam obține pe altă cale, ele nefiind în totală concordanța cu spiritul vremii de atunci. Cinstesc memoria profesorului Dutschak, și totodată recomand prietenilor să încerce să citească această carte, din care am spicuit doar câteva detalii pe care le apreciasem ca fiind semnificative.

Stefan Miskovits

Schwetzingen, Dec. 2010

Max I. Dimont, *Jews, God and History*

http://www.amazon.com/gp/product/B002SV370E/ref=pd_lpo_k2_dp_sr_2?pf_rd_p=1278548962&pf_rd_s=lpo-top-stripe-1&pf_rd_t=201&pf_rd_i=0451207017&pf_rd_m=ATVPDKIKX0DER&pf_rd_r=1BZ1XJ00W25ZW3RM6GH2

La editura Hasefer, cartea este epuizata.